

Πληροφοριακή Παιδεία: Μέθοδοι και η ελληνική πραγματικότητα στο χώρο των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Ανακοίνωση στην Ημερίδα «ΟΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΜΟΧΛΟΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ», ΤΕΙ Καλαμάτας, Καλαμάτα, 12 Απριλίου 2006

Μιχάλης Νικητάκης¹ Μαρία Βραχλιώτη²

ΤΕΙ Κρήτης Κεντρική βιβλιοθήκη

email¹ nikit@lib.teiher.gr

² mvrach@lib.teiher.gr

Εισαγωγή

Στις μέρες μας, η εξάπλωση της γνώσης μέσω του διαδικτύου έχει δημιουργήσει σε μεγάλη μερίδα του κόσμου την εντύπωση της μείωσης της σημασίας των βιβλιοθηκών, όσον αφορά την πρόσβαση στο κόσμο των πληροφοριών (Αράχωβα 2005).

Πολλές φορές, όπως παρατηρεί η Manuel (2002), η ευκολία των φοιτητών να χρησιμοποιούν τους υπολογιστές μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στην ανάπτυξη βιβλιογραφικών δεξιοτήτων διότι υπερεκτιμούν τις δυνατότητες τους, θεωρώντας ότι η έρευνα πληροφοριών δεν είναι τόσο πολύπλοκη όσο στην πραγματικότητα. Τις περισσότερες φορές μάλιστα, αρκούνται στα αποτελέσματα που θα εμφανιστούν σε μία μηχανή αναζήτησης.

Οι βιβλιοθηκονόμοι μέσα από την καθημερινή επικοινωνία που έχουν με τους φοιτητές παρατηρούν ότι οι τελευταίοι αισθάνονται άνετοι με την τεχνολογία, αλλά δεν κατέχουν τις δεξιότητες που χρειάζονται ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά και να διαχειριστούν τις ολοένα και αυξανόμενες ποσότητες πηγών πληροφόρησης.

Ποια είναι επομένως, η ευθύνη των βιβλιοθηκών πάνω στην εικόνα αυτή που έχει διαμορφωθεί και ποιος θα είναι ο νέος της ρόλος τους ώστε να ανταπεξέλθουν στην εξάπλωση της πληροφορίας;

Ο εκπαιδευτικός και παιδαγωγικός ρόλος της βιβλιοθήκης

Οι βιβλιοθήκες παραδοσιακά είναι υπεύθυνες για τον εντοπισμό την συγκέντρωση την οργάνωση και την διάδοση των πληροφοριών, είναι τόπος αναζήτησης και εντοπισμού της γνώσης .

Η ανάπτυξη και χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφόρησης και η επέκταση του διαδικτύου ως μέρος δημοσίευσης και διακίνησης της πληροφορίας επηρέασε περισσότερο από κάθε άλλο θεσμό τις βιβλιοθήκες, προσθέτοντας νέα προβλήματα σε σχέση με αυτά που θα επέλυε.

Σήμερα, οι υπεύθυνοι των βιβλιοθηκών δίνουν έμφαση όχι μόνο στην ανάπτυξη της συλλογής τους με έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό που θα ικανοποιεί τα μέλη της, άλλα κυρίως με την πρόσβαση στην πληροφορία και στην αποτελεσματική χρήση της ώστε ο χρήστης της πληροφορίας να μπορεί να αυτοεξυπηρετηθεί .

Η αλλαγή στην εκπαιδευτική σκέψη, η εκρηκτική αύξηση των ηλεκτρονικών επιστημονικών πληροφοριών και οι μεγάλες εξελίξεις στην τεχνολογία, αποτελούν μεγάλη πρόκληση για τις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες όσον αφορά τον εκπαιδευτικό τους ρόλο. Οι νέες τεχνολογίες έχουν μετασηματίσει και επεκτείνουν τον εκπαιδευτικό ρόλο των βιβλιοθηκών όπως απεικονίζεται από την χρήση του όρου της πληροφοριακής παιδείας αντί της βιβλιογραφικής οδηγίας που χρησιμοποιούταν μέχρι πρόσφατα για να περιγράψει τον εκπαιδευτικό ρόλο της βιβλιοθήκης.

Στην τελευταία δεκαετία, παρουσιάζεται μια αυξανόμενη έμφαση στην συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκάρων και εκπαιδευτικών για την ενσωμάτωση της πληροφορικής παιδείας (Information Literacy-I.L.) στα προγράμματα σπουδών των σχολών (Breivik and Gee, 1989).

Το ενδιαφέρον αυτό απεικονίζεται στην εκτενή βιβλιογραφία που έχει αναπτυχθεί γύρω από την πληροφοριακή παιδεία και φανερώνει τη σπουδαιότητα της ως κεντρικό συστατικό για την δια βίου μάθηση. Ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου ως βοηθού της εκπαιδευτικής διαδικασίας γίνεται πιο σύνθετος δεδομένου ότι οι νέες πρωτοβουλίες στην εκπαιδευτική διαδικασία προσδίδουν ένα κεντρικότερο ρόλο στην βιβλιοθήκη. Οι βιβλιοθηκάριοι για να είναι αποτελεσματικοί βοηθοί στην εκπαιδευτική διαδικασία θα πρέπει οι ίδιοι πρώτα να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν την νέες τεχνολογίες για την διαχείριση και επεξεργασία της τεράστιας ποικιλίας και ποσότητας πληροφοριών που είναι διαθέσιμες.

Η διαπίστωση του προβλήματος συντέλεσε στην ανάπτυξη ενός πλαισίου ειδικών υπηρεσιών που προσφέρονται από τις βιβλιοθήκες με στόχο ο χρήστης να μπορεί να αναλύσει τα προς έρευνα θέματά του χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες πληροφοριακές πηγές.

Τί ονομάζουμε πληροφοριακή παιδεία

Η ανάγκη για πληροφόρηση προσδιορίζεται επιτυχώς από την κάλυψη της πληροφοριακής ανάγκης (αντιμετώπιση αβεβαιότητας) την οποία πιστεύεται ότι μπορεί κάποιος να καλύψει με πληροφορίες.

Η αντιμετώπιση ενός προβλήματος με την χρήση πληροφοριών προϋποθέτει α) Την συνειδητοποίηση του προβλήματος, την διατύπωση του, την αναζήτηση και τον εντοπισμό νέων πληροφοριών και β) την εκμάθηση χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων, δηλαδή της τεχνολογίας που υποστηρίζει την δημοσίευση, την καταχώρηση, την οργάνωση και την πρόσβαση σε αυτές (δεξιότητες χρήσης της πληροφοριακής τεχνολογίας).

Ως πληροφοριακή παιδεία ορίζεται το σύνολο των δυνατοτήτων που πρέπει να έχει ο φοιτητής, ώστε να είναι σε θέση:

- Να χειρίζεται τα πληροφοριακά σύστημα διαχείρισης των πληροφοριών (εφαρμογή λογισμικών).
- Να γνωρίζει τα οικονομικά, νομικά, κοινωνικά και ηθικά ζητήματα που περιβάλλουν την χρήση των πληροφοριών.
- Να καθορίζει την έκταση των πληροφοριών που απαιτείται για την λύση του προβλήματός του.
- Να έχει πρόσβαση στις αναγκαίες πληροφορίες αποτελεσματικά και αποδοτικά.
- Να αξιολογεί τις πληροφορίες για να μπορέσει να ολοκληρώσει αποτελεσματικά έναν συγκεκριμένο σκοπό.

Εκπαιδευτικοί μέθοδοι πληροφοριακής παιδεία

Μέχρι προσφάτως, ο μόνος τρόπος ενημέρωσης των χρηστών σχετικά με τις υπηρεσίες των βιβλιοθηκών ήταν η διάθεση έντυπων φυλλαδίων με τον κανονισμό λειτουργίας τους.

Στις μέρες μας, όλες οι βιβλιοθήκες παρέχουν εκπαίδευση στα μέλη τους με διάφορους μεθόδους, οι κυριότεροι των οποίων είναι :

A) Οι έντυποι οδηγοί

Οι έντυποι οδηγοί αποτελούν την πιο διαδεδομένη μέθοδο ενημέρωσης των μελών σε μια βιβλιοθήκη. Ουσιαστικά είναι η πρώτη γνωριμία των μελών με τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Είναι

εύχρηστοι κυρίως για τους χρήστες που ακόμα δεν έχουν αποκτήσει άνεση με την νέα τεχνολογία. Οι έντυποι οδηγοί συμβάλουν επικουρικά στην εκμάθηση της πληροφοριακών συστημάτων αφού παρέχουν τις βασικές οδηγίες χρήσης τους. Ένα από τα βασικά τους μειονεκτήματα είναι το ότι σε αντίθεση με τις διαλέξεις, δεν προσφέρουν δεξιότητες και τεχνικές ανάπτυξης της κρίσης του φοιτητή που θα τον οδηγήσουν στην απόκτηση γνώσης μέσω της ανεξάρτητης μάθησης. Επιπλέον, έχουν μεγάλο κόστος παραγωγής, ενώ είναι σημαντικά χρονοβόρα η διαδικασία ανανέωσης του περιεχομένου τους.

B) Οι διαλέξεις- τα σεμινάρια

Στην πλειοψηφία τους, οι Ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες της Ελλάδος περιλαμβάνουν στις υπηρεσίες τους προγράμματα πληροφοριακής παιδείας σε ποσοστό 58,3% έναντι 41,7% αυτών που δεν έχουν προσαρμόσει στις υπηρεσίες ανάλογο πρόγραμμα εκπαίδευσης.

Τα μαθήματα I.L γίνονται κυρίως με ευθύνη της βιβλιοθήκης και περιλαμβάνουν μόνο μαθήματα εκμάθησης βιβλιογραφικών ικανοτήτων αφού η εκμάθηση δεξιοτήτων χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών καλύπτεται από τα μαθήματα που υπάρχουν ενσωματωμένα στα προγράμματα σπουδών των σχολών (Νικητάκης, 2003).

Το περιεχόμενο των διαλέξεων θα πρέπει να περιλαμβάνει: α) Χρήση πληροφοριακών εργαλείων ανάκτησης πληροφοριών β) Καθορισμός φύσης και έκτασης της πληροφορίας γ) Αποτίμηση αξιολόγηση των πληροφοριών.

Γ) Η ενσωμάτωση στο πρόγραμμα σπουδών των τμημάτων.

Η παραδοσιακή λειτουργία του μαθήματος μέσα από την απομνημόνευση των σημειώσεων ή των διαλέξεων του καθηγητή αρχίζει να ξεπερνιέται, δίνοντας την θέση της στο μοντέλο εκείνο που δίνει έμφαση στο φοιτητή μέσα από την ανάπτυξη της κρίσης του. Ο φοιτητής επιλέγει και αναλύει τις πληροφορίες πάνω σε γνωστικά αντικείμενα που άπτονται της ύλης του μαθήματος. Το μαθητοκεντρικό μοντέλο διδασκαλίας δίνει περισσότερο βάρος στην εμπειρία και στην αφοσίωση της γνώσης παρά στην απομνημόνευση. Ο βιβλιοθηκονόμος σε συνεργασία με τον υπεύθυνο καθηγητή αναπτύσσουν ένα σχέδιο μαθήματος, χωρίζοντας τους φοιτητές σε ομάδες. Η κάθε ομάδα καλείται να ερευνήσει ένα σύνολο ερωτήσεων γύρω από συγκεκριμένες θεματικές περιοχές που ο διδάσκων καθηγητής έχει σκοπό να καλύψει κατά την διάρκεια του μαθήματος. Το σχέδιο του μαθήματος καλύπτει τα παρακάτω στάδια: α) Επιλογή και καθορισμός θέματος, β) διατύπωση της πληροφοριακής ανάγκης, γ) σχεδιασμός ανάκτησης της απαιτούμενης πληροφορίας, δ) σχεδιασμός

καταγραφής και διαχείριση της πληροφορίας, ε) σχεδιασμός αποτίμησης και αξιολόγησης της πληροφορίας, στ) παρουσίαση και αξιολόγηση.

Με τον τρόπο αυτό, οι φοιτητές γνωρίζουν την αξία των διαφορετικών πηγών πληροφόρησης ενισχύοντας την κριτική τους σκέψη.

Στην Ελλάδα, η εφαρμογή αυτού του μοντέλου συναντά δυσκολίες λόγω του μεγάλου αριθμού φοιτητών που υπάρχουν στα τμήματα των σχολών. Παρόλα αυτά, μέρος του σχεδίου που αναλύθηκε παραπάνω, παρέχετε μέσα από το μάθημα του σεμιναρίου που προσφέρετε στα τμήματα, όμως και πάλι στο τέλος των σπουδών και χωρίς την συμμετοχή της βιβλιοθήκης.

Δ) Το Web site πληροφοριακής παιδείας

Η πληθώρα της πληροφοριακής τεχνολογίας δε θα δημιουργήσει από μόνη της ικανούς χρήστες, εάν δεν τους δοθεί η κατάλληλη βοήθεια για καλύτερη κατανόηση της πληροφορίας και για τη δυνατότητα της αποδοτικής της χρήσης. Οι βιβλιοθηκονόμοι μπορούν να διδάξουν κάποιες γενικές ικανότητες σχετικά με το πώς να έχουν οι χρήστες πρόσβαση στην πληροφορία με τη χρήση ποικίλων μέσων, δίνοντας βαρύτητα στην κατανόηση θεμάτων όπως η εγκυρότητα, η αυθεντικότητα και η τρέχουσα χρήση της πληροφορίας (Bundy, 2004). Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να στραφεί η σχεδίαση των ιστοτόπων, προσθέτοντας και κάποιες ιστοσελίδες οι οποίες θα εξυπηρετούν την πληροφοριακή εκπαίδευση των χρηστών (Wallis,2005). Στις ευθύνες λοιπόν, των βιβλιοθηκονόμων θα μπορούσε να συμπεριληφθεί και ο σχεδιασμός και η σύνταξη μιας ιστοσελίδας, η οποία θα αποτελεί μέρος του ιστοτόπου της βιβλιοθήκης και θα προορίζεται στην εκπαίδευση των χρηστών με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων. Ο συγκεκριμένος τύπος εκπαίδευσης ονομάζεται WBT (Web-based Training). Πρωτοεμφανίστηκε τα τελευταία χρόνια και αποτελεί έναν νεωτεριστικό τρόπο στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση μιας και η εκπαίδευση με τη βοήθεια Η/Υ αποκτά ένα λίγο διαφορετικό χαρακτήρα, μέσω της χρήσης των τεχνολογιών του WWW, του Internet και των Intranets (Tobin, 2000).

Τα πλεονεκτήματα των WBT

Η χρήση ειδικών ιστοσελίδων για την πληροφοριακή εκπαίδευση των χρηστών προτείνεται συνήθως, ως μια από τις καλύτερες πρακτικές διότι:

1. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να συμφέρει οικονομικά σε σχέση με τη διάθεση εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη μορφή με φυλλάδια ή με τη διδασκαλία μέσω σεμιναρίων.

2. Είναι πιο εύκολη η συστηματική ενημέρωση των παρεχόμενων πληροφοριών online, ενώ οι ενημερώσεις που γίνονται στην ιστοσελίδα μπορούν να είναι προσβάσιμες από όλους με τις ίδιες λέξεις και με τα ίδια γραφικά.
3. Οι χρήστες μπορούν να αποθηκεύσουν ή να εκτυπώσουν το υλικό που βρίσκουν online.
4. Επίσης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδραστικές ασκήσεις με ανατροφοδότηση πληροφοριών σχετικά με την πορεία της εκπαίδευσής τους .
5. Είναι δυνατή η επαφή με τους χρήστες ανά πάσα στιγμή, οπουδήποτε υπάρχει σύνδεση στο Διαδίκτυο (Grassian 2001).
6. Η ιστοσελίδα αποτελεί ένα εκπαιδευτικό εργαλείο που μπορεί να αλληλεπιδρά με τον χρήστη (π.χ. με τις συζητήσεις Online, τα forums, τις mailing lists, τα chat sessions)
7. Ο καθένας μπορεί ελεύθερα να ακολουθήσει το δικό του ρυθμό και τη δική του πορεία αναζήτησης.
8. Καλύπτονται οι ανάγκες ενός ευρύτερου φάσματος χρηστών, διαφορετικών κοινωνικών στρωμάτων και διαφορετικής μόρφωσης (Tobin, 2000).

Μειονεκτήματα των WBT

Μερικά από τα βασικότερα μειονεκτήματα εφαρμογής αυτής της εκπαιδευτικής μεθόδου είναι τα εξής:

1. Βασική προϋπόθεση για την παροχή της υπηρεσίας είναι η πρόσβαση των χρηστών σε κάποιο μηχάνημα με σύνδεση στο Internet.
2. Επιπλέον, οι χρήστες θα πρέπει να κατέχουν βασικές γνώσεις ως προς τη χρήση του διαδικτύου, ειδάλλως θα πρέπει πρώτα να περάσουν από σχετική εκπαίδευση.
3. Πάντα υπάρχει ο κίνδυνος οι συντάκτες της σελίδας να παρασυρθούν από την επιθυμία τους να ενημερώσουν τους χρήστες και έτσι να βαρύνουν με μακροσκελή κείμενα τη σελίδα.
4. Οι ενημερώσεις των εκπαιδευτικών σελίδων μπορεί να κοστίζουν σε ανθρωποώρες, σε εξοπλισμό, σε αγορά λογισμικού, καθώς και σε εκπαίδευση του προσωπικού (Grassian, 2001).

Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι βιβλιοθηκονόμοι

Από την πλευρά τους και οι βιβλιοθηκονόμοι έχουν να αντιμετωπίσουν τις δικές τους δυσκολίες, όπως:

1. Η ποικιλία πληροφοριακών εργαλείων και πηγών που θα πρέπει να οργανώσουν.
2. Τα περιορισμένα πρότυπα σχετικά με την ανάπτυξη ιστοτόπων online πληροφοριακής εκπαίδευσης.
3. Την αδυναμία τους στο να αναπτύξουν μόνοι τους τις εκπαιδευτικές ιστοσελίδες (Grassian,2001).
4. Την εξυπηρέτηση ποικίλων τύπων χρηστών, με διαφορετικές συνήθειες επεξεργασίας της πληροφορίας, με διαφορετική αντίληψη, σκέψη, αλλά και μνήμη (Keefe, 1987).

Τύποι εκπαιδευτικών web sites

Οι συνηθέστεροι τύποι των Website tutorials είναι:

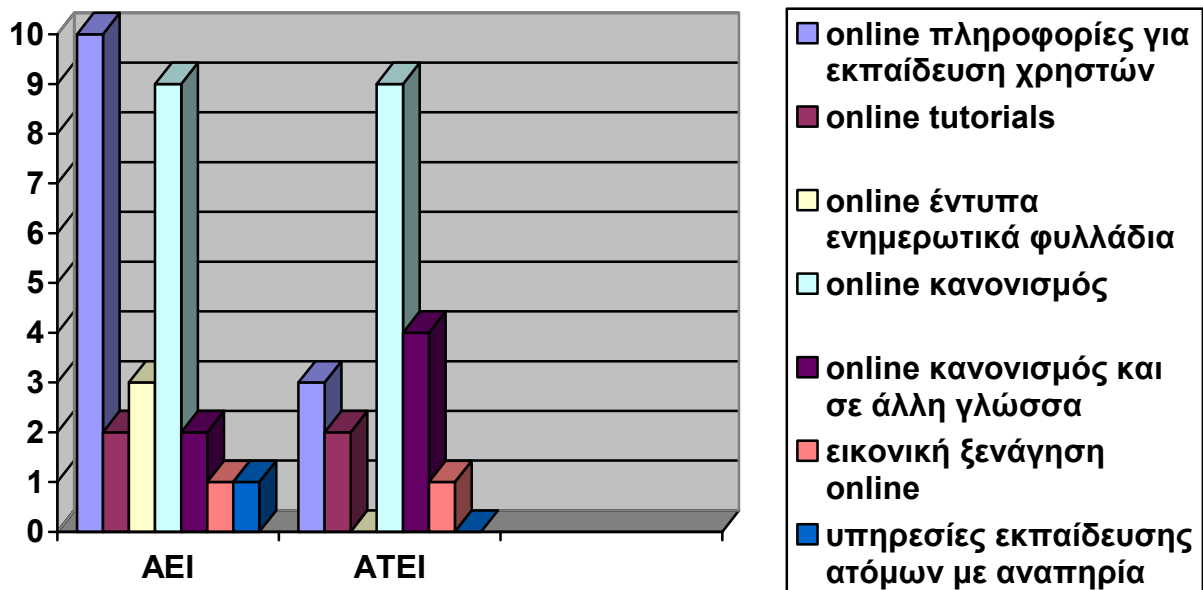
1. Η απλή ξενάγηση του χρήστη στο κτήριο της βιβλιοθήκης με σχέδια του κτηρίου και με φωτογραφίες.
2. Μια σχετική σελίδα που εξηγεί τις βασικές πληροφοριακές δεξιότητες που πρέπει να έχει κάποιος χρήστης και παρέχει ένα γλωσσάριο βιβλιοθηκονομικών όρων .
3. Η εκπαίδευση με τη χρήση του OPAC της βιβλιοθήκης και με καθοδήγηση στο πώς να βρίσκει ο χρήστης βιβλία, περιοδικά και άλλο υλικό(Tobin, 2000).

Ελληνική πραγματικότητα

Λαμβάνοντας υπόψη τα website tutorials, τα χαρακτηριστικά τους και τις δυσκολίες υλοποίησής τους, καθώς και τα σημαντικά στοιχεία τους όπως το περιεχόμενο και τον σχεδιασμό της διεπαφής τους (HSU, 2006) πραγματοποιήθηκε μια εξέταση των Ιστοτόπων ενός συνόλου 28 ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών στην Ελλάδα (14 βιβλιοθήκες ΑΕΙ και 14 βιβλιοθήκες ΑΤΕΙ). Από την παρατήρηση της δομής των παρεχόμενων υπηρεσιών και του περιεχομένου τους, προέκυψαν οι εξής διαπιστώσεις:

1. Από τις 28 βιβλιοθήκες που εξετάστηκαν οι 13 (10 ΑΕΙ, 3 ΑΤΕΙ) παρέχουν πληροφόρηση online σχετικά με τα σεμινάρια των χρηστών (πού λαμβάνουν χώρα, κάθε πότε, ποιά είναι η θεματολογία τους κ.τ.λ.).
2. Από τις 28 μόνο 4 βιβλιοθήκες (2 ΑΕΙ, 2 ΑΤΕΙ) έχουν στη σελίδα τους online παραστατικά (βήμα προς βήμα) tutorials.
3. Οι 3 εκ των 28 (3 ΑΕΙ, 0 ΑΤΕΙ) βιβλιοθηκών έχουν μεταφέρει αυτούσια online τα πρωτογενώς έντυπα ενημερωτικά τους δελτία.

4. Από τις 28 οι 18 βιβλιοθήκες παρέχουν online τον κανονισμό τους (9 ΑΕΙ και 9 ΑΤΕΙ). Μόνο 6 από τις 18 (2 ΑΕΙ, 4 ΑΤΕΙ,) έχουν τον κανονισμό και σε μία τουλάχιστον άλλη γλώσσα εκτός από την ελληνική.
5. Εικονική ξενάγηση online παρουσίασαν μόνο 2 από τις 28 βιβλιοθήκες.
6. Τέλος, υπηρεσίες εκπαίδευσης ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ) παρουσίασε μόνο 1 ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη ΑΕΙ.

Ελλείψεις που εντοπίστηκαν

1. Οι σελίδες των ελληνικών ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών δεν έχουν ιστοσελίδες διαδραστικές με σχετικές ασκήσεις και feedback απόδοσης.
2. Πολλές φορές τα Link για πρόσβαση στους οδηγούς ή σε πληροφορίες για την αναζήτηση δεν είναι σε προφανές σημείο. Ο χρήστης χρειάζεται να αναζητήσει σε πολλά links αυτό που ψάχνει.
3. Οι επεξηγήσεις και περιγραφές ορισμένων υπηρεσιών και λειτουργιών είναι μακροσκελείς και πιάνουν ολόκληρες σελίδες στο site.
4. Υπάρχουν και link που δίνουν την εντύπωση ότι παραπέμπουν σε οδηγίες χρήσης μιας υπηρεσίας, αλλά τελικά παραπέμπουν αμέσως στην ίδια την υπηρεσία χωρίς καμιά καθοδήγηση προκαλώντας ίσως την απογοήτευση του ενδιαφερόμενου χρήστη.

5. Απουσιάζουν από όλες τις βιβλιοθήκες, πλην μιας εξαίρεσης, ενημερωτικές πληροφορίες και online εκπαίδευση Ατόμων με Αναπηρίες.

Προτάσεις για την καλύτερη πρακτική εφαρμογή των WBT

Οι πρακτικές που πρέπει να ακολουθήσουν οι βιβλιοθηκονόμοι προκειμένου ένα WBT να είναι αποδοτικό και πραγματικά ωφέλιμο για τους χρήστες είναι οι εξής:

1. Συνεργασία με τους χρήστες προκειμένου να ενημερωθούν από τους ίδιους για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν, καθώς και για τις απαιτήσεις που μπορεί να έχουν από την προσφερόμενη εκπαίδευση.
2. Συνεργασία με επιστήμονες της πληροφορικής, οι οποίοι θα θέτουν το τεχνολογικό υπόβαθρο, ενώ οι βιβλιοθηκονόμοι με την εμπειρία και τις γνώσεις τους θα συνεισφέρουν στη διαμόρφωση της δομής και του περιεχομένου λαμβάνοντας πάντα υπόψη, τι είναι ακριβώς αυτό που θα πρέπει στο τέλος να μάθουν οι χρήστες.
3. Σύμφωνα με τον Whithworth προτείνεται μια προσέγγιση που θα εστιάζει στις κριτικές ικανότητες, το περιεχόμενο κι την αυτονομία και συμμετοχή των χρηστών.
4. Το στήσιμο του δικτυακού τόπου θα πρέπει να ακολουθεί έρευνες αξιολόγησης για την προσβασιμότητα, τη λειτουργικότητα και τη χρηστικότητα του (Γαρουφάλλου, 2001, σ.4).
5. Επίσης, προτείνεται να παρέχεται βοήθεια προς τους χρήστες σε ποικίλες μορφές και σε έντυπη και σε ηλεκτρονική.
6. Τέλος, θα πρέπει πάντα οι υπεύθυνοι να λαμβάνουν υπόψη ότι η χρήση τεχνολογικών μέσων αποτελεί ένα εκπαιδευτικό εργαλείο και όχι αυτοσκοπό της παρεχόμενης εκπαίδευσης.

Συμπεράσματα

Μέσα λοιπόν, σε αυτό το περιβάλλον που συνεχώς μεταλλάσσεται, τίθεται το ερώτημα των ευθυνών που φέρουν οι βιβλιοθήκες στο εκπαιδευτικό τους ρόλο.

Βασική αρμοδιότητα των διοικήσεων των βιβλιοθηκών είναι να αλλάξουν την εικόνα που υπάρχει τραβώντας την προσοχή τους, δημιουργώντας πλαίσια συνεργασίας και εμπιστοσύνης με το εκπαιδευτικό προσωπικό των ιδρυμάτων και καλλιεργώντας την αναγκαιότητα να δεχτούν και να υποστηρίξουν τη χρησιμότητα της πληροφοριακής παιδείας εντάσσοντας την ως ειδικό μάθημα στα προγράμματα σπουδών. Η ποιοτική εκπαίδευση απαιτεί όχι μόνο επενδύσεις στις νέες τεχνολογίες αλλά και προγράμματα που να εξουσιοδοτούν τους ανθρώπους να μπορούν να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αποτελεσματικά.

Η αποδοτική κατανομή της γνώσης αναγνωρίζεται πλέον ως ο κύριος μοχλός αύξησης της παραγωγικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης. Στο νέο περιβάλλον που διαμορφώνεται, η προσαρμοστικότητα στην αλλαγή δίνει έμφαση στη γνώση και δημιουργεί την ανάγκη διαρκούς μάθησης επιβάλλοντας αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Βιβλιογραφία

1) ACRL. TEACHING METHODS COMMITTEE. *Tips for Developing Web –Based Library Instruction*.

URL:<<http://www.ala.org/ala/acrlbucket/is/iscommittees/webpages/teachingmethods/tips.htm> >

(date of access 15/03/2006)

2) BUNDY, Alan, 2004. One Essential Direction: Information Literacy, Information Technology Fluency. *Journal of eLiteracy*, 1, pp. 7-22.

URL: <http://www.jelit.org/6/01/JeLit_Paper_1.pdf > (date of access 15/03/2006)

3) Breivik, Patricia Seen and Gordon E.Gee 1989 Information literacy: revolution in the library. Phoenix: American Council on Education and Oryx Press

4) GRASSIN, Esther S. and KAPLOWITZ, Joan R., 2001. *Information Literacy Instruction: Theory and Practice*. New York: Neal-Schuman Publishers Inc.

5) HSU, Yu-Chang, 2006. Better Educational Website Interface Design: the Implications from Gender-specific Preferences in Graduate Students.*British Journal of Educational Technology*, 37(2).

URL:<<http://www.blackwell-synergy.com/doi/full/10.1111/j.1467-8535.2006.00532.x> > (date of access 15/03/2006)

6) KEEFE, James W., 1987. *Learning Style: Theory and Practice*. Reston VA: National Association of Secondary School Principles.

7) KRIKELAS, James, 1983. Information-seeking behavior : patterns and concepts. *Drexel library quarterly*, 19, p. p. 5-20.

- 8) MANUEL, Kate, 2002. Teaching information literacy to generation. *Journal of library administration*, **36**, p.p. 195-217.
- 9) NIELSEN, Jacob, 2000. *Designing Web Usability*. Indianapolis IN: New Riders Publishing.
- 10) ROWLATT, Mary, 2003. Contributing to Europe. *Update*, **18**(1), pp. 6-7.
- 11) TENNANT, Roy, 1997. Websites by Design: How to Avoid 'Pile of Pages'. *Syllabus* (August), pp.49-50.
- 12) TOBIN, Tess and KESSELMAN, Martin, 2000. Evaluation of Web-based Library Instruction Programs. *INSPEL*, **34**(2), pp.67-75 URL:<<http://www.ifla.org/IV/ifla65/papers/102-163e.htm>> (date of access 15/03/2006)
- 13) TUFTE, Edward R, 1983. *The Visual Display of Quantitative Information*. Cheshire, Ct: Graphics Press.
- 14) Αράχωβα Τ. Βιβλιοθήκες : περιβάλλοντα πληροφόρησης με ενθαρρυντικά παραδείγματα μετεξέλιξης σε περιβάλλοντα μετεξέλιξης .
- 15) ΓΑΡΟΥΦΑΛΛΟΥ, Εμμανουήλ κ.ά., 2001. Απλότητα: η τέχνη της δημιουργίας εύχρηστων και προσβάσιμων ιστοσελίδων βιβλιοθηκών. *Σύγχρονη Βιβλιοθήκη και Υπηρεσίες Πληροφόρησης*, **6**.
- 16) ΝΙΚΗΤΑΚΗΣ, Μ. ΣΙΤΑΣ, Α. ΠΑΠΑΔΟΥΡΑΚΗΣ, Γ. ΠΙΤΗΚΑΡΗΣ, 2004. Πληροφοριακή παιδεία και αυτοδύναμη μάθηση. *13^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών*, Κέρκυρα 13-15 Οκτωβρίου 2004.
- 17) ΠΑΠΑΤΣΙΚΟΥΡΑΚΗΣ, Χρ. ΣΙΤΑΣ, Α., 2005. *Από την βιβλιοθηκονομία στην επιστήμη της πληροφόρησης*. Αθήνα : Δαρδανός.